

|                             |   |                                                                                                                                                         |
|-----------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อวิทยานิพนธ์             | : | การบำเพ็ญศีลบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท<br>: กรณีศึกษาพระภิกษุที่ตตชาดก                                                                                   |
| ชื่อผู้วิจัย                | : | พระชินาธิ ชินวโร (เพชรพิทักษ์)                                                                                                                          |
| ปริญญา                      | : | พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)                                                                                                                       |
| คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ | : | พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร. ป.ธ.๙, กศ.ม, พธ.ด.<br>: ศ.(พิเศษ) ดร.กาญจนา เจริญชัย อ.บ., M.A., Ph.D.<br>: ผศ. อานนท์ เมธีวรฉัตร ป.ธ.๖., ศษ.บ., พธ.บ., กศ.ม. |
| วันสำเร็จการศึกษา           | : | ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๕                                                                                                                                          |

### บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาศีลในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาศีลบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาการบำเพ็ญศีลบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท : กรณีศึกษาพระภิกษุที่ตตชาดก

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก ตลอดจนเอกสาร ตำราวิชาการ ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วประมวลข้อมูลโดยนำมาศึกษาวิเคราะห์ ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอสรุปการวิจัยด้วยวิธีนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

#### ผลการวิจัยพบว่า

๑) ศีลเป็นหลักประพจน์ทางกาย วาจา และการเลี้ยงชีพสุจริต โดยมีเจตนาเป็นเครื่องประพจน์ที่ทำให้งดเว้นจากทุจริต เพื่ออบรมจิตใจให้ตั้งอยู่ในกุศลธรรมทั้งหลาย ศีลเมื่อประพจน์ปฏิบัติถูกต้องตรงตามหลักการทั้งหลาย สภาพจิตใจก็จะเป็นอิสระจากตัณหาทั้งหลาย ประโยชน์ที่ได้จากศีลคือ การควบคุมความประพจน์ ป้องกันไม่ให้ตกไปสู่ความชั่ว จิตใจสงบจากกิเลสเป็นสมาธิ มีปัญหาที่เกื้อกูลแก่การกำจัดอวิชชา และเป็นบาทฐานแห่งความบริสุทธิ์หลุดพ้น ดังนั้นจึงควรนำศีลมาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วยความไม่ประมาท

๒) ศีลบารมี คือการบำเพ็ญศีลให้ยิ่งยวดขึ้นไปอีกศีลบารมี ในพระไตรปิฎก ได้ให้ความหมายหนึ่งคือ เป็นเป้าหมายของการปฏิบัติธรรม อีกความหมายหนึ่งคือ เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดคือหมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ ลำดับขั้นของบารมีคือ บารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมี ระยะเวลาในการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ เมื่อเริ่มต้นได้รับการพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อน คือ สิ้นสงไขยแสนกัป ความเต็มเปี่ยมของบารมีนั้น ยังมีขอบเขตในแต่ละ

การบรรลุธรรมด้วย กล่าวคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะต้องมีความเต็มเปี่ยมของบารมีในขอบเขตที่มากกว่าพระปัจเจกพุทธเจ้าและลดหลั่นลงมาตามลำดับจนถึงระดับอริยบุคคลคือ พระโสดาบัน

๓) พระภิกษุที่ได้บำเพ็ญบารมีซึ่งเป็นของพุทธการกกรรม เป็นธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธรูป โดยจะต้องบำเพ็ญศีลให้มั่นคงจนจรรยาที่ต้องรักษามหาของตน และต้องบำเพ็ญศีลในภูมิทั้ง ๔ อันได้แก่ ปาฏิโมกขสังวรศีล, อินทริยสังวรศีล, อาชีวะสังวรศีล, และปัจเจกเวกชนศีลให้สมบูรณ์อีกด้วย โดยหากเมื่อพิจารณาตามสิ่งที่พระภิกษุที่ได้ประกาศที่จะสละได้แก่ ผีวกีติ หนังกีติ เอ็นกัฏฐี กระตูกีติ ซึ่งเป็นอวัยวะแล้ว ลำดับขั้นของการบำเพ็ญศีลบารมีของพระภิกษุได้ จึงเป็นศีลอุปบารมี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปเกิดในสวรรค์ ศีลนั้นยังเป็นเครื่องบ่มโพธิญาณ เพื่อให้บรรลุถึงพระสัมมาสัมโพธิญาณ ประโยชน์และคุณค่าของการรักษาศีลของพระภิกษุที่ตนนั้น เป็นธรรมที่จะต้องบำเพ็ญเพื่อบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณทำให้เกิดการอุบัติขึ้นของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีนามว่าโคตม

ศีลบารมีในภพชาติชาตินั้นไม่ว่าจะเป็นหลักไตรสิกขา หลักอริยทรัพย์ เป็นต้นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้ทุกเมื่อ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ทุกด้านล้วนแล้วแต่มีศีลเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น จึงทำให้เกิดมีหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้ เพราะถ้าสังคมใดขาดศีลแล้วย่อมหาความสงบสุขได้ยาก

**Thesis Title** : The Fulfilment of Morality Perfection in Theravad Buddhism  
: A case Study of Bhuridatta Jataka

**Researcher** : Phra Chinati Chinawaro ( Petchpitak)

**Degree** : Master of Arts (Buddhisst Studics)

**Thesis Supervisory Committee**

: Asst. Prof. Dr. Phratheppariyatmethee Pali.Ix,M.Ed.Ph.D.

: Prof. (Emeritus) Dr.Kanchana Ngourungsi B.A., M.A., Ph.D.

(Linguistics For TESOL)

: Asst. prof. Anond Metheevachatra Pali VI, B.A., B.Ed., M.Ed.

**Date of Graduation** : 27 October 2012

**ABSTRACT**

The purposes of this thesis were in threefold: 1) to study Morality in Theravada Buddhism 2) to study Morality Perfections in Theravada Buddhism 3) to study the practicing of Morality Perfections in Theravada Buddhism : A case study of Bhuritatta Jataka.

This study was documentary research collected data from Tipitaka scriptures as well as academic texts. The various related researches processed of analytical study in concept of context analyzing and then presented summary of the research by presenting the results of a descriptive research.

The result of research found that

1) The Morality was principle of physical, verbal behaviors and make a right living which was the models of behavior for stopping bad actions in order to train mind in good actions. The Morality when practiced its principle correctly, mind condition would be free from passions, the benefits of Morality have to control behaviors, to protect not to fail in bad actions, peaceful mind “ without passion” based on concentration which there was beneficent wisdom in order to get rid of ignorance and based on pureness released so, have to bring Morality to be principle in behavior and practicing continuously with carefulness.

2) Morality Perfections were to practice Perfections in order to increase more superior Morality Perfections, in Tipitaka gave a meaning “ the goal of practicing Dhamma” and one more “ was the way of practicing to attain the absolute goal” ( without passion ) to be Arahanta. The orders of Perfections were : Parami, Upaparami and Paramatthaparami during that period in practicing Perfections of Phra Podhidhisatta who he was predicted by the former Buddha for Four Incalculable and One hundred-thousand world-cycle, the fullness of the Perfections made each extents of attaining Dhamma also, that is, The Lord Buddha had to be full of the Perfections in extents more than Phra Paccekabuddha and then in descending order to a noble one who has attained the first stage of holiness.

3) Phra Bhuritatta practiced Buddhakaraka-Dhamma Perfection which was Dhamma for the Buddhahood and had to practice permanent Perfections as if yak has to take care of his tail’s wool. And had to practice Morality in the four Bhumis, including Patimokkhasamvarasila, Indriyasamvarasila, Ajivasamvarasila and Paccavekkhanasila to be more perfect. When considered according to Phra Bhuritatta announced to omit organs, including skin, peel, ligament and bone. The order of practicing Phra Bhuritatta’s Morality Perfections was Morality Internal Perfection, its objective was born in heaven. The Morality was the way of enlightenment in Podhiyana to attain Sammasambodhiyana which was benefit and value for observing the precepts of that Bhuritatta, that is Dhamma needs to practice to attain Sammasambodhiyana caused by giving the birth of The Lord Buddha named Gotama.

Morality Perfections of Bhuritatta Jataka consisted of the Threefold Learning and Noble Treasures etc. These can apply in all parts of Thai societies such as social, political and economic. All parts need to base on precepts. Moreover, should be applying Dhamma principles in Thai societies because which society is lack of precepts, that society would be encountering the disorganization.